

Факт

Магістраў медыцынскай фізікі падрыхтуюць у БДУ

Новая спецыяльнасць «медыцынская фізіка» адкрываецца ў магістратуры Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага інстытута імя А. Д. Сахарова БДУ.

Яе адкрыццё абумоўлена ростам патрэбы ў спецыялістах з паглыбленым веданнем сучаснага медыцынскага абсталявання, у прыватнасці тэхнікі для прамянёвай тэрапіі раку. Падрыхтоўка магістраў па спецыяльнасці «медыцынская фізіка» дазволіць папоўніць недахоп кадраў, здольных адказваць за бяспечную эксплуатацыю складанага медыцынскага абсталявання ў анкалогіі і медыцынскай радыялогіі. Гаворка ідзе пра якаснае выкарыстанне рэнтгенаўскіх, магнітна-рэзанансных, эмсійных камп'ютарных тамографаў, апаратуры для разліку спажытых доз і дазіметрычнага кантролю і г. д.

У адрозненне ад інжынераў выпускнікі новай магістарскай праграмы будуць не толькі абслугоўваць абсталяванне, але і разам з урачамі ўздзейнічаць на захворванне. Напрыклад, пры прамянёвай тэрапіі яны павінны з высокай дакладнасцю накіраваць на пухліну дозу лячэбнай радыяцыі. Гэта патрабуе вывераных разлікаў і дакладнай настройкі абсталявання.

Паводле папярэдніх ацэнак, патрэба ў такіх кадрах да 2020 года ў Беларусі складзе больш як 400 спецыялістаў, з якіх каля сотні павінны мець дыплом магістра.

Магістры медыцынскай фізікі змогуць прэтэндаваць на пасады начальнікаў аддзелаў і лабараторый, кваліфікаваных экспертаў, якія адказваюць за распрацоўку і выкананне праграм бяспечнага выкарыстання крыніц іанізуючага выпраменьвання ў медыцыне.

Сёння ў магістратуры БДУ навучаецца больш як 1300 чалавек па 88 спецыяльнасцях. Прыём дакументаў на ўсе спецыяльнасці магістратуры будзе ажыццяўляцца з 27 чэрвеня па 5 ліпеня.

Не вучобай! адзінай!

Педагогі асвойваюць... бізнес

Фірменная крама «Каларыт» адкрылася ў галоўным корпусе Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта.

Ідэю арганізацыі ўніверсітэцкай крамы рэктар БДПУ Аляксандр Жук выказаў яшчэ ў пачатку года. З таго часу ва ўніверсітэце закіпела работа: спачатку праект быў ажыццёўлены ў 3D-фармаце. Улічваліся многія аспекты: псіхалогія ўспрымання колеру, патрабаванні да запіравання гандлёвай залы, выкладкі тавараў і іншыя.

— У вялікім асартыменце ў нас прадстаўлены найноўшыя распрацоўкі выкладчыкаў універсітэта, выдадзеныя вучэбна-выдавецкім цэнтрам БДПУ: падручнікі, вучэбна-метадычныя дапаможнікі, практыкумы, — падкрэслівае начальнік цэнтра Пётр Савасцёнак.

Акрамя таго, крама галоўнай педагогічнай ВНУ краіны прапануе шырокі спектр сувеніраў прадукцыі БДПУ з сімволікай універсітэта, а таксама канцылярскія тавары паўсядзённага попыту: сшыткі, нататнікі, ручкі, гумкі, календары. Пры жаданні тут можна набыць прадукцыю для дзяцей дашкольнага і школьнага ўзросту — на гэту катэгорыю пакупнікоў разлічана асобная зона.

Адметнасцю «Каларыту» з'яўляецца яго шматфункцыянальнасць. Акрамя згаданых тавараў, тут прапануюцца паслугі па друку з электронных носьбітаў, ксеракопія, ламаванне, пераплёт, а таксама тэрміновы выраб фатаграфій і перанос малюнкаў на майкі і кубкі. Адным словам, усе тыя паслугі, якія аказваюць сучасныя цэнтры друку.

Ва ўніверсітэце не сумняваюцца: «Каларыт» будзе запатрабаваны студэнтамі, педагогамі і проста зацікаўленымі пакупнікам.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@zviazda.by

ЗДОРОВА, КАЛІ ВУЧАНЬ ЗДАРОВЫ

ЦЯЖАР РАНЦА

— Лад жыцця дзяцей апошнім часам зведаў значныя змены. Інтэнсіфікацыя працэсу навучання, дэфіцыт часу для засваення інфармацыі ў спалучэнні з памяншэннем працягласці сну, зніжэннем рухальнай актыўнасці аказваюць неспрыяльнае ўздзеянне на арганізм, які развіваецца, — падкрэсліла ў сваім выступленні **Галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Рэспублікі Беларусь, намеснік міністра аховы здароўя Наталля ЖУКАВА.** — Па выніках сацыялагічных даследаванняў, праведзеных навукоўцамі-гігіеністамі з медуніверсітэта, самая значная праблема для школьнікаў — неадпаведнасць рэжыму дня гігіенічным рэкамендацыям. Так, у паловы дзяцей сон складае менш як восем гадзін у суткі. Каля 40 працэнтаў дзяцей у вольны ад вучобы час аддаюць перавагу камп'ютару або прагляду тэлевізара, пры гэтым кожны дзясяты праводзіць за экранам больш як чатыры гадзіны ў дзень. Амаль палова не бывае на адкрытым паветры штодня і толькі кожны чацвёрты займаецца фізічнымі практыкаваннямі рэгулярна.

Статыстычныя даныя сведчаць, што за гады навучання ў школе зніжаецца колькасць школьнікаў першай групы здароўя і павялічваецца колькасць прадстаўнікоў трэцяй групы. Уплыў унутрышкольнага асяроддзя на здароўе даволі істотны — да 20 працэнтаў. Да «школьных паталогій» адносяцца, напрыклад, парушэнні вострыні зроку, паставы... Неспрыяльнае «ўнутрышкольнае асяроддзе» ўплывае і на адаптацыйны патэнцыял дзіцячага арганізма, зніжэнне яго функцыянальных рэзерваў... Колькасць навучэнцаў з напружаным адаптацыйным патэнцыялам у апошнія гады істотна павялічылася...

Медыкі звяртаюць увагу, што ёсць асобныя пытанні ў арганізацыі навукова-направацкай працы, якія не патрабуюць матэрыяльных выдаткаў, але разам з тым аказваюць негатыўны ўплыў на стан здароўя дзяцей. Гэта невыкананне патрабаванняў да раскладу вучэбных заняткаў, графікаў правядзення кантрольных работ, працягласці перапынкаў, правядзенне факкультатывных заняткаў без уліку асноўнай вучэбнай нагрукі, няправільнае расаджванне за вучнёўскай мэбляй, адсутнасць у памяшканнях пачатковых класаў умоў для захоўвання прылад для ўрокаў працы, кніг і дапаможнікаў, спартыўнай формы, а таксама недастатковы кантроль за змесцівам школьных ранцаў. Нягледзячы на тое, што падручнікі істотна страцілі ў вазе, 50 працэнтаў школьных сумак усё роўна перавышаюць устаноўленыя нарматывы — за кошт прадметаў, якія там знаходзяцца, але не маюць дачынення да адукацыйнага працэсу.

СМАЧНА ЕСЦІ!

— Харчаванне — галоўны фактар захавання здароўя дзяцей, — падкрэсліла Наталля Жукава. — І я кажу дзякуй педагогічным калектывам кожнай школы, якія на працягу доўгіх гадоў прывучалі бацькоў да таго, што гарачае харчаванне — вельмі важны складнік у фарміраванні арганізма і працаздольнасці школьнікаў. Сёння гарачым харчаваннем ахоплена ад 95 да 100 працэнтаў навучэнцаў. Але праблемным пакуль застаецца асартымент буфетнай прадукцыі. Кіраўнікам школ неабходна ўзяць яго пад свой асабісты кантроль, устаць на пазіцыі здоровага харчавання, зменшыць там прысутнасць кандытарскіх вырабаў,

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «43».)

прысмакаў і іншай некарыснай ежы, — падкрэслівае Наталля Жукава. — Трэба мець на ўвазе, што каля 14% падлеткаў церпяць ад атлусцення і да 30% маюць залішнюю вагу. З іншага боку, калі колькасць хлопчыкаў з залішняй вагой у старшых класах павялічваецца, то сярод дзяўчат у гэтым узросце да 10 працэнтаў маюць, наадварот, недастатковую вагу, а гэта будзе мець наступствы для іх рэпрадуктыўнага здароўя.

Спадзяюцца толькі на школьныя заняткі фізічнай культурай бессэнсоўна: два ўрокі фізкультуры і гадзіна здароўя і спорту забяспечваюць толькі 20% патрэбы дзіцяці ў рухальнай актыўнасці на працягу тыдня, а штодзённая патрэба складае 60 хвілін рухальнай

нікаў канстатавалі, што час ад часу ў адзін дзень у іх праводзяцца кантрольныя работы адразу па некалькіх вучэбных прадметах.

— Калі ўлічыць, што на першым і апошнім уроках у вучняў зніжана інтэлектуальная прадукцыйнасць, замаруджаны разумовы працэсы, то ўзнікае пытанне: які вынік навучання хоча ўбачыць на апошнім уроку, напрыклад, па матэматыцы намеснік дырэктара, які ставіць гэты ўрок апошнім на працягу некалькіх дзён, і настаўнік, які плануе кантрольную работу менавіта ў той дзень, калі яго ўрок апошні або першы ў раскладзе? — задае зусім не рытарычнае пытанне Святлана Уклейка. — На жаль, але стварэнне здароўеберагальнага асяроддзя ва

У маі сталічныя школьнікі паўдзельнічалі ў спартыўна-адукацыйным праекце «Беларусіяда»: на стадыёне БДПУ вызначалі самага хуткага, самага дужага, самага спрытнага і самага кемлівага ў... народных гульнях.

актыўнасці.

На дапамогу маглі б прыйсці агульнашкольныя дынамічныя перапынкі з удзелам навучэнцаў сярэдніх і старшых класаў у выглядзе танцаў і іншых формаў (накшталт флэшмобаў) з выкарыстаннем скакалак, «класікаў», «дарожак здароўя», дываноў у рэкрэацыі, правядзенне фізкульт-хілінак, выкарыстанне афаль-малагічных трэнажораў не толькі для пачатковых класаў, але і для старэйшых навучэнцаў, прымяненне ў навукальным працэсе педагогічных здароўеберагальных тэхналогій (адначасовае выкарыстанне некалькіх класных дошак і іншае). Такія меры ўжо рэалізуюцца ў школах Астраўца, Маладзечна, Светлагорска, Мінска і іншых. Але гэты вопыт трэба распаўсюдзіць на ўсе школы.

УВАГА — РАСКЛАДУ

— Паколькі раўнапраўнымі ўдзельнікамі адукацыйнага працэсу з'яўляюцца педагогі, навучэнцы і іх бацькі, то і суб'ектамі стварэння здароўеберагальнага асяроддзя павінны быць усе вышэйпералічаныя катэгорыі. Толькі работа ў трох кірунках можа прынесці станоўчыя вынікі, — падзялілася сваімі думкамі **начальнік упраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі Святлана УКЛЕЙКА.** — Як тэатр пачынаецца з вешалкі, так **арганізацыя адукацыйнага працэсу ў школе пачынаецца з раскладу вучэбных заняткаў.** Агучу некаторыя вынікі маніторынгу, падчас якога вывучаўся ўзровень стомленасці і разумовай працаздольнасці вучняў VIII класа, а таксама фактары, якія аказваюць уплыў на стан здароўя навучэнцаў.

У ходзе даследавання стомленасць рознай ступені была выяўлена ў 77% васьмікласнікаў. 17% навучэнцаў адзначылі, што складаныя прадметы (матэматыка, фізіка, хімія і іншыя) заўсёды праводзяцца на першым і (або) апошнім уроку, яшчэ 70% адзначылі, што такое адбываецца час ад часу. У 10% выпадкаў кантрольныя работы праводзяцца на першым уроку і амаль у 7% — на апошнім уроку. Больш як 45% васьміклас-

ўстановах адукацыі не стала пакуль хлопатам усіх без выключэння педагогічных работнікаў — ад дырэктара да настаўніка.

Пры гэтым і бацькі цалкам адекватна ацэньваюць прычыны стомленасці сваіх дзяцей, згадваючы сярод іх невыкананне рэжыму дня, недастатковы час для сну, працяглае знаходжанне за камп'ютарам, а таксама дадатковую нагрукі — наведванне розных заняткаў, гуртоў, секцый і г. д.

ПАМЫЛКА ЯК ПРЫСУД!

Другі важны кампанент здароўеберагальнага асяроддзя з пазіцыі вучня — гэта **спрыяльны псіхалагічны клімат**, або стварэнне сітуацыі поспеху. Вядома, што эмоцыі ўплываюць на працэсы ўспрымання, памяці, мыслення, могуць альбо актывізаваць, альбо тармазіць іх. Негатыўныя эмоцыі, страхі блакіруюць не толькі мысленне, але і правакуюць няўпэўненасць, нізкую самаацэнку, моцнае нервовае напружанне, якое ў выніку прыводзіць да стамлення. Страх дапусціць памылку тармазіць уменне разважаць і шукаць розныя варыянты вырашэння праблемы. Як правіла, страх дапусціць памылку з'яўляецца следствам жорсткіх, аўтарытарных адносін паміж настаўнікам і вучнямі.

У ходзе маніторынгу амаль 40% навучэнцаў з прыкметамі стомленасці адзначылі, што яны адчуваюць боязь памыліца і выглядаць смешнымі ў вачах аднакласнікаў і (або) настаўнікаў. Каля траціны вучняў адчуваюць сябе некамп'ютарна на вучэбных занятках з-за страху перад настаўнікам.

Трэці кампанент, важны для навучэнца, — гэта **выкарыстанне настаўнікам здароўеберагальных тэхналогій.** Прыкладна 40% васьмікласнікаў упэўнены, што прычынай іх хуткай стомленасці з'яўляецца запісанне вялікага аб'ёму вучэбнай інфармацыі на ўроку. Кожны чацвёрты навучэнец адзначаў, што хутка стамляецца ад таго, што настаўнік патрабуе ад вучняў дакладна

перадаць тэкст параграфу, кожны дзясяты — ад аднастайнай і манатоннай дзейнасці на ўроку. Больш як 20% навучэнцаў прычынай стомленасці лічаць гучную гаворку настаўніка...

ВЫХАВАННЕ... НАСТАЎНІКА

Асобна ўдзельнікі калегіі спыніліся на эфектыўнасці ўрокаў фізічнай культуры ў школах. Як зрабіць іх больш прывабнымі для дзяцей?

— Вельмі шмат залежыць ад асобы настаўніка, — упэўнены **міністр адукацыі Ігар КАРПЕНКА.** — Мне ў школьныя гады пашанцавала з неабыяковым педагогам, які павёў нас за сабой, захапіў гульнявымі відамі спорту. Мы гулялі ў «Арлёнак» і «Зарніцу», здавалі спартыўныя нарматывы, увесь вольны час праводзілі не дома, а ў спартыўнай зале. Таму проста абуральна назіраць, як у некаторых настаўнікаў вучні на ўроку фізкультуры бязмэтна сноўдаюцца па стадыёне. А частка вучняў, якія маюць медыцынскую абмежаванні да заняткаў фізкультурай, увогуле проста сядзяць на лаўцы. Няўжо іх няма чым заняць?

Рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта фізічнай культуры Сяргей РЭПКІН раскажаў, што вучэбны працэс у іх ВНУ арганізаваны так, што практычнае навучанне пераважае. Студэнты ўжо з першых курсаў накіроўваюцца ў школы, дзе вядуць валанцёрскую работу, арганізуюць спартыўныя мерапрыемствы, наладжваюць цесныя сувязі з педагогамі школ і навучэнцамі, што дазваляе ім паспяхова адаптавацца ў педагогічным асяроддзі.

Згодна з вынікамі даследаванняў БДМУ

97,7% школьнікаў маюць персанальны камп'ютар;

56,6% навучэнцаў праседжваюць каля камп'ютара ад 1 да 3 гадзін, 23,8% — ад 3 да 5 гадзін.

Пры гэтым на заняткі вучобай за камп'ютарам траціцца мінімальны час. 60% часу карыстання камп'ютарам у хлопчыкаў займаюць гульні, а дзяўчаты 50% часу праводзяць у сацыяльных сетках.

Сяргей Рэпкін прапанаваў перавесці гадзіну здароўя і спорту ў ранг звычайнага ўрока, спаслаўшыся на сусветную практыку. Паводле яго слоў, **у большасці замежных краін урокі фізічнай культуры праводзяцца не радзей чым тры разы на тыдзень, прычым найбольшая колькасць гадзін прыпадае на малодшыя школьны ўзрост** — найбольш спрыяльны для фарміравання навыкаў і развіцця фізічных здольнасцяў. Ён паведаміў, што ў школьных праграмах розных краін пастаянна павялічваецца аб'ём выкладання спартыўных дысцыплін і відаў спорту. Назіраецца тэндэнцыя стварэння дастаткова гнуткіх школьных праграм фізічнага выхавання, якія дазваляюць настаўніку самастойна змяняць змест навучання ў залежнасці ад узросту і полу выхаванцаў, кліматычных умоў і матэрыяльнага становішча, нацыянальных каштоўнасцяў і традыцый.

Хацелася б, падкрэсліў рэктар, каб у прафесійныя кампетэнцыі настаўніка фізкультуры былі ўключаны ўменні і навыкі, звязаныя з дыягностыкай спартыўных схільнасцяў навучэнцаў для іх адбору ў спецыялізаваныя класы.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@zviazda.by